Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

22.3.2024

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: E 16/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n komission ehdotuksesta muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Komissio julkaisi 15.3.2024 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muutoksista yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 koskien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia, ilmastoa, ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevia ekojärjestelmiä, YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksia, YMP:n strategiasuunnitelmien tarkistamista sekä poikkeuksia valvonnasta ja seuraamuksista (COM (2024)139 final). Ehdotuksen taustalla on mm. Eurooppa-neuvoston helmikuun 2024 päätelmät koskien maatalousalan haasteita, mukaan lukien viljelijöiden mielenosoitusten yhteydessä esiin tuomat huolet. Eurooppa-neuvosto korosti YMP:n keskeistä roolia ja kehotti neuvostoa ja komissiota viemään työtä eteenpäin hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Suomi näkee hyvänä, että komissio vastaa tilanteeseen usealla toimenpiteellä ja tarkastelee myös yhteisen maatalouspolitiikan ulkopuolista, sen toteuttamiseen liittyvää lainsäädäntöä. Viljelijöiden taloudellista tilannetta ja hallinnollista taakkaa voidaan helpottaa sekä perusasetusten että alemman asteisen lainsäädännön muutoksilla. Suomi tukee ehdotettuja joustomahdollisuuksia, vaikka muutoin ehdotetuilla muutoksilla olisi Suomessa vähäinen vaikutus hallinnolliseen taakkaan.

MTK kannattaa komission ehdotusta ja pitää Suomen kanta hyvänä ja kannatettavana. MTK haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että yksinkertaistaminen ei saa johtaa koko unionin ilmasto- ja ympäristökunnianhimon merkittävään heikkenemiseen. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että vaatimusten lieventäminen ei saa johtaa sisämarkkinavääristymiin. Tämä voisi tapahtua siten, että maissa joissa jo valmiiksi huolehditaan heikommin ilmastosta, ympäristöstä ja eläinten hyvinvoinnista voidaan livetä asetetuista vaatimuksista. Pahimmillaan ympäristökriteerien lieventäminen johtaa suomalaisen ruoantuotannon suhteellisen kilpailukyvyn heikkenemiseen. Tasapuolisista kilpailuedellytyksistä täytyy huolehtia kuten myös EU-säädösten tasapuolisesta noudattamisesta. Pahimmillaan lievennyksistä hyötyy eniten ne maat, jotka eivät ole tähänkään menneessä noudattaneet EU:n minimivaatimuksia.

Viljelijöiden markkina-aseman parantaminen ja niihin liittyvissä toimenpiteissä tulee pyrkiä aitoon muutokseen nykytilanteeseen ja ehdotuksien kunnianhimo on oltava sen mukaisia.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK:n arvion mukaan komission ehdotuksen vaikutukset jäävät Suomessa maatalousyrittäjille melko vaatimattomiksi. Ehdotus liittyen viljelykiertovaatimuksen joustoon vaikuttanee käytännössä eniten. Komissio ehdottaa viljelykierron rinnalle mahdollisuutta täyttää vaatimus viljelyn monipuolistamisella. Mikäli tilan koko on 10–30 hehtaaria, tulisi tilalla viljellä vähintään kahta kasvia, joista pääkasvi ei saisi kattaa yli 75 % koko tilan viljelyalasta. Mikäli tilan koko olisi yli 30 hehtaaria, tulisi tilalla viljellä vähintään kolmea kasvia. Pääkasvi ei saisi kattaa yli 75 % koko tilan viljelyalasta eivätkä kaksi pääkasvia saisi kattaa yhdessä yli 95 % tilan viljelyalasta.

Ehdotus ehdollisuuden vaatimuksesta koskien tuottamatonta alaa ja sen korvaaminen ekojärjestelmän toimenpiteellä ei vaikuta yksinkertaistavan tukijärjestelmää tavoitellulla tavalla, joskin se on merkityksellinen yksittäisille tiloille.

Suurin hyöty MTK näkee ehdotuksessa muuttaa strategiasuunnitelmien muutosten maksimimäärä kahteen vuodessa. Tämän ansiosta saadaan jatkossa lisää joustavuutta reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin, kuten vaikeisiin sääolosuhteisiin tai markkinamuutoksiin.

MTK pitää valitettavana, että viljelijöiden kokemaan hallinnolliseen taakkaan reagoidaan vasta tässä vaiheessa kiireellisellä aikataululla EU-vaalien lähestyessä. Maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen oli kuitenkin edellisen uudistuksen julkilausuttu tavoite ja yksinkertaistamiseen olisi ollut huomattavasti paremmat edellytykset varsinaisen valmistelutyön aikana. MTK edellyttääkin hallinnollisen taakan keventämistä myös EU-vaalien jälkeen ja vuoden 2027 jälkeisen maatalouspolitiikan valmistelussa.

Helsingissä 22.3.2024

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
Maatalousjohtaja